

MUSEUM | CHRISTIANSFELD
KOLDING

CHRISTIANSFELD

EN BRØDREMENIGHEDS BY

FORVALTNINGSPLAN

2023 - 2026

Udgivet
2023

Kontaktoplysning

Unesco Site
Museum Kolding
Tlf.: (+45) 7633 8100
CVR nr.: 18119897
museum@museumkolding.dk
www.museumkolding.dk

Fotografer

Flying October
Jens Peter Engedal
Eva Kristensen
Ole Akhøj
Lars Østergaard
Christiansfeld Lokalthistorisk Arkiv og Forening
Museum Kolding

Grafik og layout
Bettina Kvistgaard

INDHOLDSFORTEGNELSE

4	Indledning
6	Introduktion
7	Baggrund
7	Formål
7	Vision
8	Christiansfeld
10	Kulturelle verdensarvsværdier – kriterie III
12	Byplanmæssige verdensarvsværdier – kriterie IV
14	Arkitektoniske verdensarvsværdier – kriterie IV
14	Målsætninger og indsatsområder i forhold til de kulturelle verdensarvsværdier
14	Målsætninger og indsatsområder i forhold til byplanens verdensarvsværdier
15	Målsætninger og indsatsområder i forhold til de arkitektoniske verdensarvsværdier
16	Turisme
17	Målsætninger og indsatsområder i forhold til turisme og bæredygtig turisme
18	Kommunikation
18	Målsætninger og indsatsområder i forhold til kommunikation
20	Formidling, uddannelse og borgerinddragelse
20	Formidling
21	Målsætninger og indsatsområder i forhold til formidling
22	Uddannelse
23	Målsætninger og indsatsområder i forhold til uddannelse
22	Borgerinddragelse
23	Målsætninger og indsatsområder i forhold til borgerinddragelse
24	Forskning
24	Målsætninger og indsatsområder i forhold til forskning
25	Nationale og Internationale samarbejder
26	Forvaltning
26	Organisation og myndigheder
27	Målsætninger og indsatsområder i forhold til organisation og myndigheder
27	Planlovgivning
28	Målsætninger og indsatsområder i forhold til planlovgivning
28	Monitorering
30	Monitoreringsparametre
31	Målsætninger og indsatsområder i forhold til monitorering
31	Finansiering
34	Bilag

INDLEDNING

Forvaltningsplanen er det overordnede styringsredskab for verdensarvsstedet Christiansfeld, der har været optaget på UNESCO's verdensarvsliste siden 4. juli 2015. Forvaltningsplanen er en værktøjskasse, der samler alle redskaber og strategier samt udpeger forskellige indsatsområder til at bevare, sikre og udvikle de enestående universelle værdier (OUV) i Christiansfeld.

Forvaltningsplanen vedtages af Christiansfeld Forvaltningsgruppe, der er det overordnede styrende organ for arbejdet og forvaltningen af verdensarvsstedet Christiansfeld. I det daglige arbejde varetages disse opgaver af den af forvaltningsgruppen udpegede Site Manager, en jobfunktion der siden 1. januar 2021 varetages af det statsanerkendte Museum Kolding. Verdensarvsstedet Christiansfeld indgår som

et særligt indsats- og ansvarsområde i Museum Koldings overordnede strategi.

Til at understøtte Site Manager i sit arbejde har museet oprettet et UNESCO-team, der både er funderet i museets kulturarvsafdeling og i museets kommunikationsafdeling. Kommunikation og markedsføring af verdensarvsstedet Christiansfeld sker via Museum Koldings forskellige platforme og kanaler. Siden 1. januar 2021 har Skoletjenesten Kolding haft til opgave at udvikle målrettede undervisningstilbud i Christiansfelds mangeartede historie til folkeskolen.

Det er hensigten med forvaltningsplanen at sikre, at Christiansfelds arkitektoniske, byplanmæssige, kulturelle og immaterielle verdensarvs-værdier forvaltes og udvikles ud fra en både helhedsorienteret og bæredygtig tilgang.

Endvidere skal forvaltningsplanen være medvirkende til at sætte fokus på fremtidige initiativer og ideer, der kan være med til at formidle Christiansfeldts enestående historie. I nærværende forvaltningsplan vil der derfor være særligt fokus på at integrere forskning i Christiansfeldts mangeartede historie i Museum Koldings forskningsprofil. Hertil også fokus på at udvikle de internationale netværksforbindelser til andre brødre-menighedsbyer under den ønskede transnationale udvidelse af Christiansfeldts placering på verdensarvslisten med byerne Herrnhut (Tyskland), Gracehill (Nordirland) og Bethlehem (USA).

Forvaltningsplanen skal evalueres og revideres hvert fjerde år. I spidsen for denne evaluering står en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Brødremenigheden, Kolding Kommune og medarbejdere fra Museum Kolding med Site

Manager som tovholder. Arbejdsgruppen har i løbet af 2022 afholdt møder og workshops med både forvaltningsgruppen og andre interessenter i arbejdet med at evaluere den forrige plans tiltag samt at udvikle nye målsætninger og evt. identificere nye udfordringer i bestræbelsen på at sikre Christiansfeldts enestående universelle værdier og formidle byens enestående historie til en bredere skare af mennesker.

Nærværende forvaltningsplan er gældende fra 2023 til 2026 og er et udtryk for de prioriterede arbejdsområder og temaer, der vil blive arbejdet med i den kommende planperiode på baggrund af den overordnede vision for verdensarvsstedet Christiansfeld.

"Forvaltningsplan 2023-2026" er fjerde dokument i rækken:

- 1. Forvaltningsplan 2014**
- 2. Evaluering 2017**
- 3. Forvaltningsplan 2019 - 2022**
- 4. Forvaltningsplan 2023 - 2026**

INTRODUKTION

BAGGRUND

Den 4. juli 2015 blev Christiansfeld udnævnt til verdensarv af UNESCO's verdensarvskomit  og optaget på verdensarvslisten i henhold til kriterierne III og IV.

Kriterie III: "Bærer et enestående, eller i det mindste sjældent, vidnesbyrd om en kulturel tradition eller om en levende eller uddød civilisation".

Kriterie IV: "Er et fremragende eksempel på en type bygningsværk, arkitektonisk eller teknologisk samling, som illustrerer et eller flere betydelige trin i menneskets historie".

FORMÅL

Formålet med forvaltningsplanen er at lave en værktøjskasse, der samler alle de redskaber, der er til rådighed i forhold til at bevare og sikre Christiansfelds enestående universelle værdier.

Herunder:

- At formidle hvordan Christiansfelds enestående værdier er præsenteret gennem byplanen, arkitekturen og kulturen.
- At forholde sig til eventuelle udfordringer og trusler, der potentielt kan bringe de universelle værdier i fare.
- At sikre en fortsat inddragelse af borgerne i Christiansfeld i forhold til at varetage verdensarvsv rdierne og derved fastholde interessen og respekten for dem.
- At sikre et forskningsm essigt grundlag, der vil generere ny viden om Christiansfeld, Brødremenigheden og menighedens internationale netværk, og at denne forskning integreres i Museum Koldings overordnede forskningsstrategi.
- At sikre ressourcer til, at den kommende transnationale nominering kan indarbejdes i formidlingen af Christiansfeld. Gerne gennem internationale projekter.
- At arbejde hen imod, at formidlingstiltag og aktiviteter udvikles med udgangspunkt i FN's verdensmål og dermed sikre en bæredygtig udvikling.

VISION

Christiansfeld Forvaltningsgruppe har i 2016 vedtaget følgende vision, som er blevet konfirmeret af forvaltningsgruppen i december 2022, og som ligger i tråd med Museum Koldings vision.

Som UNESCO verdenskulturarv tilbyder Christiansfeld den gode oplevelse i en levende by, hvor arkitektur- og kulturhistoriske værdier i samspil med mennesker og aktiviteter skaber levende fortællinger. Ud fra et ønske om beskyttelse gennem benyttelse bidrager Christiansfeld Forvaltningsgruppe aktivt til bevaring, udvikling og formidling af verdensarven lokalt, nationalt og internationalt.

Vi vil udvikle Christiansfeld som verdensarvssted i dialog og samarbejde med lokale, nationale og internationale aktører og stå på mål for at:

- Skabe en bæredygtig og respektfuld udvikling, hvor nye tiltag sker i harmoni med de autentiske historiske rammer og kvaliteter.
- Sikre stærk lokalt forankret opbakning til udviklingen af Christiansfeld som verdensarvssted gennem åbenhed, dialog og involvering samt ved at give tilbage til byen og dens borgere.
- Sikre udviklingen af det internationale perspektiv i forbindelse med den kommende transnationale nominering, der bliver medvirkende til en bredere forståelse af Christiansfeld, som en ideel kristen by anlagt på baggrund af både tradition og erfaringer.
- Markedsføre verdensarven og tiltrække flere gæster samt udvikle kvalificeret og målrettet formidling, der møder gæsterne i øjenhøjde og med godt værtskab via forskellige platforme – herunder et særligt fokus på at skabe engagerende formidling for børn og unge i samarbejde med Skoletjenesten Kolding.

CHRISTIANSFELD

Christiansfeld er planlagt som en kristen idealby ud fra Brødremenighedens tanker om et samfund bygget op omkring et enkelt og velordnet liv reguleret af menighedens traditioner. Den verdensomspændende brødremenighed opførte i løbet af 1700- og 1800-tallet i alt 30 menighedsbyer fordelt over hele verden.

Christiansfeld er opført som den 25'ende by og er den bedst bevarede af alle byerne. Christiansfeld står i dag som et exceptionelt udtryk for Brødremenighedens kultur og særlige arkitektoniske stil.

Christiansfeld blev grundlagt i 1773, da kong Christian VII havde inviteret Brødremenigheden fra Herrnhut (beliggende i vore dages sydøst Tyskland) til at bygge en by i hertugdømmet Slesvig, der var en del af datidens Danmark. Christiansfeld er et unikt stykke verdensarv med gennemført byplanlægning, lange lige gader og imponerende arkitektur. En enestående by, hvor Brødremenighedens traditioner og det gode håndværk fortsat holdes i hævd.

Christiansfeld er resultatet af etableringen af en utopisk kristen idealby, der kunne opfylde behovene for, at medlemmer af Brødremenigheden kunne leve et godt liv i overensstemmelse med Brødremenighedens kristne og kulturelle værdier. Hermed illustrerer Christiansfeld en enestående sammenhæng imellem bystrukturen og menighedskulturen.

Christiansfelds byplan og arkitektur afspejler Brødremenighedens samfundsstruktur, der er baseret på fællesskab, tro og idéen om et godt kristent liv. Menigheden var inddelt i fællesskaber, kaldet kor, efter alder, køn og ægteskabelig status, ligesom medlemmerne benævnte hinanden som søstre og brødre. Byen var inddelt i en brødre- og en søstreside med kirkepladsen placeret i byens centrum og rummede tre store korhuse. Tilsammen er det et udtryk for, hvorledes troen og fællesskabet blev betragtet som det centrale og betydningsfulde i menighedslivet.

De tre store korhuse, Brødrehuset for ugifte brødre, Søstrehuset for ugifte søstre og Enkehuset havde alle en korsal, hvor der afholdtes morgen- og aftenandagter samt sanggudstjenester, der vidner om Brødremenighedens samfundsstruktur baseret på den kristne tro med rum til den individuelle tro i det store fællesskab.

Christiansfeld er resultatet af den udvikling, som Brødremenighedens samfundsstruktur gennemgik i 1700- og 1800-tallet samt summen af de byplanmæssige og arkitektoniske erfaringer, Brødremenigheden havde gjort sig i forbindelse med etableringen af de 24 Brødremenighedsbyer, som gik forud for Christiansfeld – i den henseende blev Christiansfeld den ideelle kristne by.

CHRISTIANSFELDS KULTURELLE VERDENSARVSVÆRDIER - KRITERIE III

Christiansfeld er på UNESCOs verdensarvsliste ud fra kriterie III, som omtalt på side 6, omhandler Brødremenigheden som en enestående kulturel tradition og levende civilisation.

Brødremenigheden anerkender alle kristne trosretninger, betegner sig som en luthersk-evangelisk frimenighed. Den danske Brødremenighed har således samme bekendelsesgrundlag som den danske folkekirke, men med helt egne traditioner og liturgi.

Brødremenigheden har med sine historiske traditioner og sin levevis på afgørende måde sat sit præg på Christiansfeld. Byen vidner om den enestående kultur og ånd, som har eksisteret i Brødremenigheden siden 1700-tallet. En kultur og ånd, som Brødremenigheden værner om den dag i dag.

Brødremenigheden er en levende og aktiv menighed. Flere af husene har bibeholdt deres oprindelige funktion herunder Salshuset, præstensbolig og hotellet, mens andre bygninger har fået helt nye funktioner. Dette reflekterer et samfund i en løbende udvikling med udgangspunkt i Brødremenighedens kultur, der kan spores tilbage til koloniens grundlæggelse.

Brødremenigheden i Christiansfeld følger en særlig liturgisk kalender, der integrerer Salshuset, fælleshuse og byrummet. I de kirkelige handlinger benyttes der litani – en vekselbøn mellem præst og menighed. Ved både kirkehandling og sammenkomster læses dagens løsensord¹ op fra Løsensbogen.

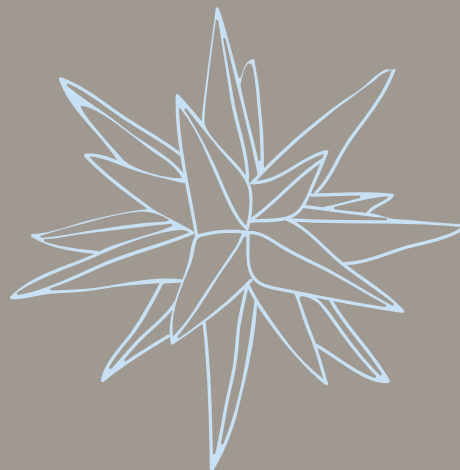
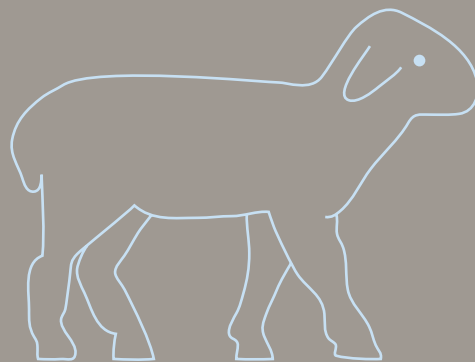
Brødremenigheden har sine egne traditioner i forbindelse med livet og årets gang og sin egen brug af symboler som lammet, hjertet og stjernen. Musik og sang spiller ligeledes en særlig rolle i Brødremenigheden.

Fællesskabet er fortsat meget vigtigt for Brødremenigheden og viser sig på forskellige måde lige fra frivillig arbejde til forskellige arrangementer så som studiekredse, foredrag, sykkreds (også uden sytøj), kirkekor, sommerfest, studierejser, blæsekor og fællesspisning. Man drager omsorg for hinanden, og praktiske opgaver løses i fællesskab. Det kan være som salstjener (kirketjener) eller som deltager i sang- eller blæsekor. Fællesskabet giver glæde og tryghed, styrker netværket, og bidrager til en ansvarsfølelse over for hinanden i menigheden.

Brødremenigheden lever i respekt for de historiske rammer, der er blevet givet dem. Byen betragtes som en arv, videregivet gennem generationer. Menigheden har en ansvarlig forvaltning af arven som én af sine opgaver.

En sådan forvaltning indebærer en bibeholdelse af ejerskabet, en insisteren på at restaurerings- og vedligeholdelsesopgaver udføres håndværksmæssigt korrekt med hensyn til husenes bygningsmæssige opbygning og arkitektoniske udtryk. Forvaltningen må ligeledes ske i samklang med menighedens principper om, at medlemmernes arbejds- og idémæssige ressourcer kan anvendes.

Brødremenighedens arkiv er en vigtig del af bevarelsen af kulturen, da der her findes væsentlig dokumentation for blandt andet Christiansfelds grundlæggelse. Arkivet indeholder skrifter, taler, prædikener med mere helt tilbage fra 1740'erne og kirkebøger fra 1773 og fremad.

¹ Et løsensord er et bibelord fra Det gamle Testamente samt en læretekst fra Det Nye Testamente til hver dag.

BYPLANMÆSSIGE VERDENSARVSVÆRDIER – KRITERIE IV

Christiansfeld er ligeledes optaget på UNESCO's verdensarvsliste på baggrund af kriterie IV, omtalt på side 6, der omhandler byens opbygning og den specielle arkitektur – som blev skabt ud fra Brødremenighedens tanker omkring den ideelle kristne by, der samtidig ikke lukkede sig fra den omgivende verden. Tværtimod engagerede menigheden sig med det omgivende samfund gennem handel og arbejdskraft.

På denne tid var det meget usædvanligt for en konge at give tilladelse til en koloni som Christiansfeld, men Brødremenighedens evne til at tilskynde vækst og profitabel industri, overbeviste Christian VII om fordelene ved at give Brødremenigheden tilladelse til at etablere en koloni i hertugdømmet Slesvig.

Brødremenigheden etablerede Christiansfeld som en koloni, hvis planlagte bysamfund havde til formål at virkeliggøre en bestemt forståelse af det kristne samfund og Brødremenighedens idealer. Christiansfeld er et exceptionelt eksempel på en fysisk realisering af en kristen idealby, der som et nyt selvstyrende bysamfund samtidig involverede sig i den omgivende verden.

Christiansfelds to lige parallelle lange gader, Lindegade og Nørregade, inddeler byen i en brødre- og en søstreside med Kirkepladsens brønd i byens endegyldige centrum. Vandet i brønden symboliserer det levende ord der strømmer ud i de fire verdenshjørner. Det er således Guds ord der er i centrum. Heromkring er de vigtigste bygninger placeret som salshus, præstebolig, forstanderbolig, sprøjtehus, søstrehus, pige- og drengeskole.

Christiansfelds bygninger er fantastiske eksempler på en imponerende og stringent form for arkitektur inspireret af rokokoens lethed. Bygningerne blev placeret i homogene grupperinger, der tilsammen former en særlig arkitektonisk ensartethed hvad angår deres stil, materialevalg, proportioner og udsøgte håndværk.

Husene er oftest opbygget med symmetriske facader med et indgangsparti i midten. Bygningerne er opført med en regelmæssig facaderytme med taktfast placerede vinduer og en nøjsom facadeudsmykning. De fleste af Christiansfelds bebyggelser i den indre by er opført i den gule flensborgsten, delvist dækket af træbeklædning og med stejle røde tegltage, der tilsammen giver et lyst og let udtryk. I modsætning til facaderne er indgangspartierne oftest udført med en stor detaljerighed på de profilerede døre og smedejernsgelændere.

Salshuset, Brødremenighedens kirke, adskiller sig fra den øvrige arkitektur med sit sorte tag, de markante murværksdetaljer (refendfuger) og den manglende sokkel. Alle elementer, der i sin helhed giver kirken et let og elegant arkitektonisk udtryk.

Christiansfeld har en stringent byplan, hvor alt (gader, pladser og bygninger) er målt op i hamborgske alen svarende til 57,3 cm. Alle bygninger er orienteret mod de fire verdenshjørner og placeret med lige facadelinjer i forhold til gaderne. Bygningerne er på den måde med til at skabe en stram by-

plan, der skaber orden og en klar struktur i bybilledet. Dertil er byen etableret i sammenhæng med det omgivende landskab med udkig til Guds vilde natur fra haverne og de to parallelle lige gader.

På hjørnet ved Lindegade og Kongensgade er der en koncentration af store erhvervsbygninger, der vidner om en aktiv handelsby. Hotellet, det gamle honningkagebageri, handelshuset Spielwerk og den gamle tobaksfabrik (på det vestlige hjørne af Kongensgade og Nørregade).

Oprindeligt havde de fleste bygninger både forhuse, sidehuse og baghuse samt store og aflange haver til bl.a. selvforsyning. Ved familiehuse var der typisk håndværksvirksomhed i side- og baghuse. Flere af side- og baghusene er fortsat bevarede, selvom de fleste grunde mod syd i Lindegade og mod nord i Nørregade er blevet forkortet på grund af parcelhuskvarterer eller anden bebyggelse i 1960'erne.

Christiansfelds særlige byplan er et enestående eksempel på den fysiske realisering af en kristen idealby som et nyt, selvstændigt bysamfund, der ikke lukker sig om sig selv, men tværtimod interagerer med det omkringliggende samfund via omfattende handels og håndværksvirksomhed. Christiansfeld er med sin særlige byplan, arkitektoniske helhed og funktionelle opdeling et enestående eksempel på en planlagt, protestantisk koloni, som illustrerer et markant stadie i menneskehedens historie.

ARKITEKTONISKE VERDENSARVS- VÆRDIER – KRITERIE IV

Christiansfelds bygningsmasse er som helhed et enestående eksempel på en storslået og stringent arkitektur. Med udgangspunkt i rokokkens lyse og lette udtryk, udviklede den sit helt eget arkitektoniske udtryk og henter inspiration fra både rokokken, barokken og klassicismen.

En koncentreret byggeperiode har skabt en homogen bygningsmasse, som både i stilart, materialer, proportioner og fine håndværksmæssige detaljer danner en enestående arkitektonisk helhed.

MÅLSÆTNINGER OG INDSATSOMRÅDER I FORHOLD TIL DE KULTURELLE VERDENSARVSVÆRDIER

MÅLSÆTNINGER

At bevare en aktiv menighed med præst, gudstjenester og andre kirkelige handlinger, hvor brugen af de historiske rammer spiller en væsentlig i rolle i menighedens liv.

At sikre, at Christiansfeld forbliver en levende by og dermed bevarer enestående immaterielle universelle værdier.

At sikre, at den ønskede ro og andægtighed i byen, kirkerummet og på Gudsageren bevares.

At indarbejde det internationale aspekt af Brødremenighedens liv i den generelle formidling af verdensarven i Christiansfeld og skabe fokus på, at det er en verdensomspændende menighed.

INDSATSOMRÅDER

At sikre et øget antal gæster i byen uden, at det påvirker den særlige stemning, der findes i Christiansfeld.

At sikre en bedre kommunikation mellem turismeaktører i Christiansfeld og Brødremenigheden i forbindelse med adgang til Salshuset ved kirkelige handlinger, så disse respekteres.

At udbrede kendskabet til og øge formidlingen af Brødremenighedens kulturhistorie til de gæster, der kommer til byen og dermed også være med til sikre en aktiv menighed.

MÅLSÆTNINGER OG INDSATSOMRÅDER I FORHOLD TIL BYPLANENS VERDENSARVSVÆRDIER

MÅLSÆTNINGER

At hindre nedslidning af byen og husene ved et stigende antal gæster i byen.

At den historiske byplans autenticitet respekteres samtidig med, at Christiansfeld kan forblive en levende by.

At undersøge mulighederne for en evt. indlemelse af området omkring den romantiske have Christinero, beliggende i den landlige bufferzone vest for selve Christiansfeld, i nomineringsområdet. At uderum mellem bygninger anlægges, anvendes og forvaltes med inspiration og udgangspunkt i byens historiske tradition for havekultur og byrum for så vidt angår belægninger, beplantning og indretning.

At der udarbejdes en uderumsstrategi for det nominerede område, gældende for private og offentlige arealer, i samarbejde med Kolding Kommune.

At sikre, at en kommende borgerplan for hele Christiansfeld, som bl.a. bliver til på baggrund af input fra borgere i Christiansfeld og medlemmer af Forum Christiansfeld, på bedste vis forholder sig til den historiske byplan.

INDSATSOMRÅDER

At undersøge, hvorvidt en bufferzone omkring nomineringszonen lovgivningsmæssigt kan sikres bedre, end den er pt. Samtidig skal der tages stilling til, om retningslinjerne i den nuværende bufferzone er tidssvarende – dette gælder både for områder i land- og byzone.

At sikre den rigtige vejledning i samarbejde med myndighederne i forbindelse med ændringer/renoveringer samt ved evt. nybygning af ejendomme inden for nomineringszonen således, at disse på bedste vis forholder sig til den oprindelige byplan og arkitektoniske udtryk, så byen Christiansfeld bevares bedst muligt.

At der i forbindelse med udarbejdelsen af en uderumsstrategi, udarbejdes retningslinjer for, hvordan der kan formidles i det offentligt rum uden, at Christiansfelds enestående universelle værdier skades.

MÅLSÆTNINGER OG INDSATSOMRÅDER I FORHOLD TIL DE ARKITEKTONISKE VERDENSARVSVÆRDIER

MÅLSÆTNINGER

At den historiske bygningsmasse i nomineringsområdet bevares så autentisk som muligt samtidig med, at der er plads til, at Christiansfeld forbliver en levende by.

At der fastholdes fokus på vedligeholdelse og renovering af bygningsmassen, og at denne bliver udført på bedste faglige vis i balance mellem det autentiske udtryk og det nutidige behov.

At fastholde en byggeteknisk og arkitektonisk vejledning fra Kolding Kommune i forbindelse med renovering og nybygning inden for nomineringsområdet, således at resultaterne på bedste vis understøtter Christiansfelds helhed og autenticitet.

At ny bebyggelse tilpasses den eksisterende bebyggelse i proportioner, arkitektur, farver og materialevalg.

At indvendig renovering i den historiske bygningsmasse respekterer ejendommenes oprindelige struktur og materialevalg med opfyldelse af krav i forhold til bygningsreglement og nutidige krav til funktioner.

At arbejde for, at Kolding Kommune forsat prioriterer at tildele økonomisk støtte gennem byfornyelsesmidler til udvendig bygningsrenovering af ejendommene i Christiansfeld.

INDSATSOMRÅDER

At udarbejde en restaureringsvejledning/guide i samarbejde med Kolding Kommune, der vejleder omkring arkitektoniske, tekniske, lovgivningsmæssige og funktionelle emner. En sådan vejledning ønskes udarbejdet i et samarbejde mellem Site Manager, Kolding Kommune og Slots- og Kulturstyrelsen.

At undersøge, i samarbejde med Kolding Kommune og Slots- og Kulturstyrelsen, hvorvidt der er grundlag for en bygningsfredning af den resterende historiske bygningsmasse, der endnu ikke er fredet.

At opdatere den eksisterende beredskabsplan for UNESCO-området, der primært forholder til trusler i form af brand og storme, således at den også forholder sig til det aktuelle klima- og trusselbillede i Europa og resten af verden.

At øge kommunikationen omkring eksisterende muligheder for at opnå økonomisk støtte i forbindelse med udvendig bygningsrenovering.

At styrke reguleringsgrundlaget, fx gennem lokalplanlægning, for de dele af bufferzonen, der p.t. ikke er omfattet af lokalplaner.

TURISME

Christiansfeld har siden optagelsen på UNESCO's verdensarvsliste oplevet en markant stigning i antallet af gæster i byen. På trods af dette vil det også i fremtiden være en ambition, at der kommer flere gæster til byen for at opleve Christiansfelds særlige stemning.

Ud fra undersøgelser og observationer vurderes det, at størstedelen af gæsterne i byen kommer fra Danmark og Tyskland. Samtidig oplever museet en stigning i antallet af gæster fra Holland, Sverige og Norge samt lande uden for Europa som USA.

Christiansfeld mærker i nogen grad udfordringerne med udviklingen i turismen. Christiansfeld har, som nævnt ovenfor, siden optagelsen på verdensarvslisten oplevet en væsentlig stigning i antallet af gæster i byen, særligt i sommerperioden, hvilket har stor betydning for Christiansfelds lokalbefolkning herunder også Brødremenigheden.

Det er derfor vigtigt, at turismeudviklingen i Christiansfeld sker bæredygtigt for at sikre byens universelle værdier, herunder den unikke arkitektur og Brødremenighedens levende kultur. Desuden er det af stor betydning, at der tages hensyn til lokalbefolkningen, at den lokale forankring sikres, at det stigende besøgstal omsættes til værdiskabelse og at der bliver kommunikeret målrettet og relevant.

En stigning i antallet af gæster i Christiansfeld

rummer et økonomisk potentiale. Et potentiale, der kan bidrage positivt til lokalsamfundet og handelslivet, til byens og områdets vedligeholdelse og bidrage til udvikling af formidling af verdensarven. Økonomisk vækst kan medvirke til at anspore lokale og andre involverede til at beskytte området, så der også i fremtiden vil være grundlag for øget vækst.

UNESCO arbejder for at styrke verdensarvsstedernes evne til at håndtere den voksende turisme. I 2010 vedtog UNESCO derfor en strategi, der forpligter alle verdensarvssteder til at udvikle en strategi for bæredygtig turisme for herigennem at blive i stand til at håndtere stigningen i antallet af gæster og styrke samarbejdet med lokalbefolkningen og interessenter.

I forlængelse af UNESCO's strategi har de nordiske verdensarvssteder vedtaget den såkaldte Visbyerklæring. Heri forpligter de nordiske verdensarvssteder sig til at udarbejde en strategi for bæredygtig turisme som en fast og integreret del af deres respektive forvaltningsplaner.

På baggrund af dette er der i 2019 udarbejdet en strategi for bæredygtig turisme i Christiansfeld, der skal sikre, at der arbejdes strategisk og målrettet mod en bæredygtig og afbalanceret udvikling. I nærværende planperiode vil denne strategi blive integreret i Museum Koldings overordnede strategi for tiltrækning af turister til både Christiansfeld og hele Kolding Kommune.

MÅLSÆTNINGER OG INDSATSOMRÅDER I FORHOLD TIL TURISME OG BÆREDYGTIG TURISME

MÅLSÆTNINGER

At italesætte turister som gæster. At modtage gæster er noget Brødremenigheden og dermed også Christiansfeld altid har gjort.

At udvikle forståelsen af og kendskabet til Christiansfeld som både en unik attraktion og et verdensarvssted i samarbejde med de relevante aktører.

At sikre en bæredygtig udvikling igennem udvikling af tilbud, der skal medvirke til håndtering og fordeling af turister over hele året.

At sikre økonomisk udvikling blandt byens virksomheder igennem branding af byen som attraktion.

At sikre sammenhænge mellem yderområder i den ikke historiske bykerne og den historiske kerne vha. stier og skiltning, således at det bliver lettere for turister at orientere sig i hele området. Sammenhænge, som beskrives i den kommende borgerplan for Christiansfeld, og som med fordel kan indarbejdes her.

INDSATSOMRÅDER

At sikre en bæredygtig udvikling med særlig hensyntagen til Brødremenigheden og Christiansfelds unikke arkitektur og byplan.

At iværksætte forskellige undersøgelser af besøgs-mønstre i Christiansfeld både med hensyn til: Antal gæster inde og ude, tidspunkt, længde af besøg, nationalitet, alder, gruppe størrelse, "Reason to go" osv. Dette kan bl.a. gøres ved at gøre brug af Museum Kolding allerede eksisterende brugerundersøgelser, persontællere på udvalgte steder, trafiktællinger, kvalitative undersøgelser hos de forretningsdrivende osv.

At videreudvikle allerede eksisterende formidlingsplatforme, således at de målrettes gæstesammensætningen endnu mere. Dette gøres både fysisk og digitalt.

KOMMUNIKATION OG MARKEDSFØRING

Med Site Manager funktionens overgang fra Christiansfeld Centret til Museum Kolding varetages kommunikationen af både byen Christiansfeld og UNESCO-sitet Christiansfeld af Museum Koldings kommunikationsafdeling, hvor der er et særligt fokus på at styrke og udvikle både kommunikation og markedsføring nationalt og internationalt samt at udvikle Christiansfeld som brand.

MÅLSÆTNINGER OG INDSATSOMRÅDER I FORHOLD TIL KOMMUNIKATION OG MARKEDSFØRING

MÅLSÆTNINGER

At videreudvikle relevant og målrettet kommunikation med udgangspunkt i alle aspekter vedrørende både Christiansfelds materielle og immaterielle kulturarv.

At udvikle kommunikationen af UNESCO-begreber i forhold til både den lokale Christiansfeld fortælling, men også i et bredere internationalt perspektiv.

At arbejde med den fællesfortælling, der formidles af guider, værter, museumsinspektører, lokale og andre, således at fortællingen til stadighed udvikles. Hermed et fokus på Christiansfeld som en levende by, det nære og fjerne, hånden og ånden og de Enestående Universelle Værdier.

At samarbejde med Brødremenigheden og andre kulturinstitutioner om at gøre historien mere nærværende og inddragende.

At deltage i relevante UNESCO-netværk nationalt og internationalt.

INDSATSOMRÅDER

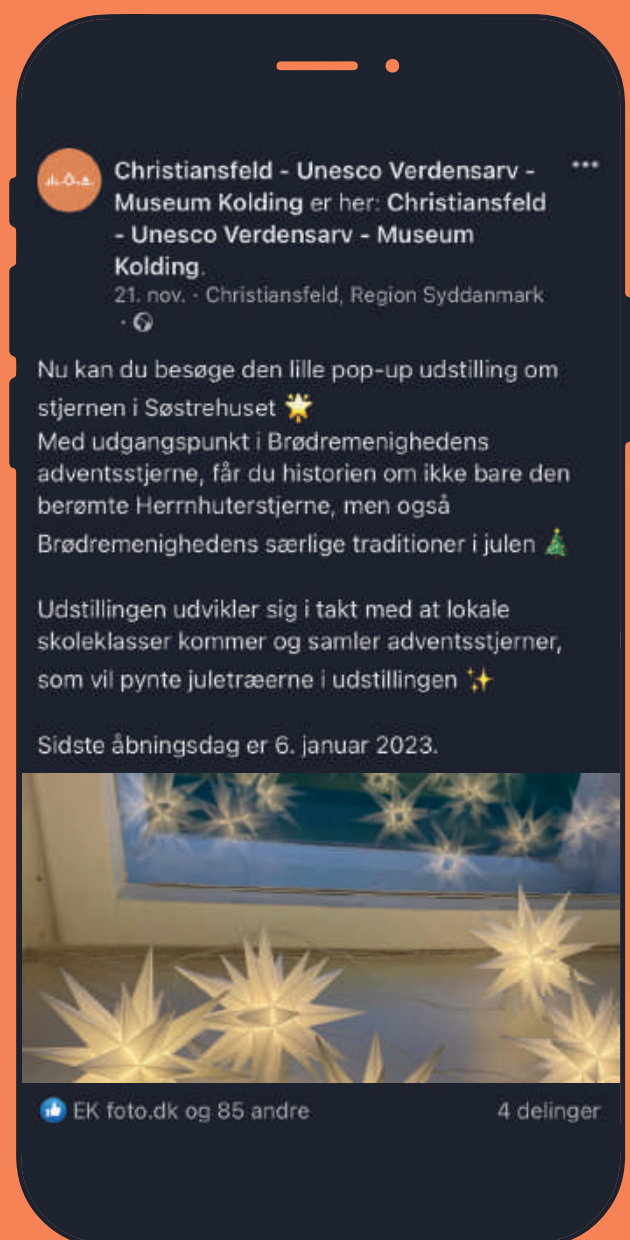
At videreudvikle Christiansfelds tilstedeværelse på de sociale medier.

At udvikle digitale formidlingsløsninger, der både kan fortælle historie og interagere med den enkelte bruger.

At gentænke brugen af Christiansfelds ambassadørkorps således at ambassadørerne kommer til at fungere endnu bedre – som fortalere for Christiansfeld.

At samarbejde med andre kulturelle organisationer fra ind- og udland i bestræbelserne på at sætte fokus på forskellige aspekter af Christiansfelds traditioner – eksempelvis den musiske tradition.

FORMIDLING, UDDANNELSE OG BORGERINDDRAGELSE

FORMIDLING

God formidling er vigtig for forståelsen af verdensarven. Formidlingen af UNESCO verdensarvsstedet Christiansfeld indgår i Museum Koldings overordnede formidlingsstrategi, der sætter fokus på dialogen med og udviklingen af gode oplevelser for gæsterne i Christiansfeld.

Med udgangspunkt i Christiansfeld, Brødre-menigheden og UNESCO-udnævnelsen, skaber vi oplevelser, hvor der eksperimenteres med digitale formidlingsformater og former, der skaber sammenhæng mellem Christiansfelds materielle og immaterielle kulturarv.

Site Manager og Museum Kolding samarbejder med en lang række institutioner og foreninger og har samarbejdsrelationer på regionalt, nationalt og internationalt plan i bestræbelserne på skabe den bedst mulige formidling af Christiansfeld.

Ud over digitale formidlingstiltag gøres der i høj grad brug af mere traditionelle tiltag som byvandring, foredrag, seminarer, events, årligt tilbagevendende arrangementer med både informative samt underholdende islæt, udstillinger og publikationer.

MÅLSÆTNINGER OG INDSATSOMRÅDER I FORHOLD TIL FORMIDLING

At udvikle en dynamisk udstilling i Søstrehuset med fokus på, hvorfor Christiansfeld er et UNESCO verdensarvssted, og hvilke aspekter det indebærer.

At udvikle digitale og involverende byvandringsguider til flere forskellige målgrupper, børn som voksne, der aktiverer brugerne og gør verdensarven nærværende.

At identificere målgrupper og udvikle relevante og spændende formidlingstilbud for gæster. Herunder særligt børn og unge.

At øge tilgængeligheden for endnu flere grupper både i forhold til sprog og forskellige fysiske udfordringer/handicap.

At udvikle en platform til digital indendørs formidling i udvalgte brødre menighedshuse.

At øge formidlingssamarbejdet med Brødre menigheden i forbindelse med 250års jubilæet for Christiansfeld.

At videreudvikle og fagligt kvalificere allerede eksisterende events og platforme som: Håndværkets dag, Kulturarvsmåned, Verdensarvsdagen, Ambassadørkorpset mm.

At synliggøre verdensarvsstedet Christiansfelds placering i det samlede UNESCO-verdensbillede, gennem arbejdet i foreningen af danske UNESCO-sites og Den Nordiske UNESCO Forening - NWHA.

UNDERVISNING

Formidling og involvering gennem undervisning er et særligt fokusområde for Museum Kolding, der siden 2021 har arbejdet tæt sammen med Skoletjenesten Kolding, der har ansvar for udviklingen og gennemførelsen af de forskellige undervisningstilbud i Christiansfeld.

Skoletjenesten Kolding arbejder løbende med at udvikle undervisningstilbud i Christiansfeld ud fra den læringsprofil, som er grundlaget for arbejdet med kulturhistoriske undervisningstilbud i hele kommunen. Her er genstandsfeltet afgørende for det autentiske læringsrum, ligesom det taktile og sanselige er en vigtig del af de udviklede undervisningsforløb. De kommende år vil Skoletjenesten Kolding udvikle undervisningsforløb, der indarbejder dette og inddrager andre formidlingstiltag i form af udstillinger, forskning mm., der sikrer en progression i elevernes møde med Christiansfeld som læringsrum. Den røde tråd gennem alle forløb vil være "Christiansfeld fra idé til verdensarv".

MÅLSÆTNINGER OG INDSATSOMRÅDER I FORHOLD TIL UNDERVISNING

At arbejde tæt sammen med Skoletjenesten Kolding og understøtte deres virke.

At sikre, at undervisningstilbud også kan anvendes af skoler udenfor Kolding Kommune.

At opkvalificere allerede eksisterende undervisningstilbud rettet mod dagtilbud.

At afsøge muligheden for at udvikle undervisningstilbud rettet mod ungdomsuddannelserne i samarbejde med enten Skoletjenesten Kolding eller de forskellige uddannelsesinstitutioner.

At fortsætte dialog og samarbejde med institutioner i nærområdet.

I forbindelse med en mulig kommende transnational udvidelse af Christiansfelds nominering på verdensarvslisten at være opmærksom på mulighederne for internationale undervisningsforløb, erfaringsudvekslinger og andre udvekslinger.

BORGERINDDRAGELSE

Formålet med borgerinddragelse er at sikre, at verdensarvsstedet ikke kun beskyttes, udvikles og formidles af de respektive myndigheder men af et helt lokalsamfund, der gennem indsigt og ejerskab tager et medansvar.

Site Manageren og Museum Koldings UNESCO team bruger mange ressourcer på kommunikation og tiltag omkring samarbejde med og inddragelse af borgerne. Der arbejdes både med borger- inddragelse som en fast del af organisationsstrukturen for forvaltningen af verdensarvsstedet samt gennem oplysende og involverende aktiviteter (se bl.a. ovenfor i afsnit omkring formidling).

Den lokalt nedsatte interessentgruppe, der er en del af organisationsstrukturen, har til formål at sikre den lokale forankring og engagement, at vurdere nye tiltag, komme med konstruktiv kritik og i øvrigt bidrage med nye idéer. Interessentgruppen er bredt sammensat af repræsentanter inden for foreningsliv, erhvervsliv, de offentlige servicetilbud i Christiansfeld og Brødremenigheden. Interessentgruppen mødes to gange årligt og har et årligt fællesmøde med Forvaltningsgruppen.

Ud over Interessentgruppen eksisterer der også et ambassadørkorps af frivillige fra hele Danmark, der allesammen er særligt gode fortalere for Christiansfeld og dens unikke historie. Ambassadørkorpsset mødes årligt og modtager med jævne mellemrum ny information og viden omkring udviklingen i verdensarvsstedet Christiansfeld.

MÅLSÆTNINGER OG INDSATSOMRÅDER I FORHOLD TIL BORGERINDDRAGELSE

At sikre, at de officielle platforme for borgerinddragelse vedvarende støtter op omkring arbejdet med formidlingen af verdensarvsstedet Christiansfeld og udviklingen af dette.

At udvide kendskabet til Brødremenighedens nutidige aktiviteter og funktioner

At undersøge muligheden for at udvikle et uddannelsesforløb for nye og allerede eksisterende ambassadører – gerne i samarbejde med Brødremenigheden.

At arbejde for, at inddragende elementer i den kommende Borgerplan for hele Christiansfeld kan integreres i nomineringsområdet, uden at det går ud over Christiansfelds Enestående Universelle Værdier.

FORSKNING

Fra 1. januar 2021 er Site Manager funktionen, og dermed også ansvaret for den daglige forvaltning af verdensarvsstedet Christiansfeld, overgået til det statsanerkendte Museum Kolding. I den forbindelse er forskningen i verdensarvsstedets kulturhistorie blevet en særskilt integreret del af Museum Koldings overordnede forskningsstrategi for perioden 2021 til 2025.

Museum Kolding råder i sin stab selv over forskningskvalificerede medarbejdere, der vil sikre, at museets forskning vil blive på fagfællebedømt niveau. Museum Kolding vil forsat arbejde sammen med andre forskningsinstitutioner og i særlig grad Brødremenigheden omkring udviklingen af forskningsprojekter, der kan være med til at kaste nyt lys over verdensarvsstedet Christiansfelds kulturhistorie.

MÅLSÆTNINGER OG INDSATS-OMRÅDER I FORHOLD TIL FORSKNING

At deltage i forskningsnetværk på tværs af institutioner og landegrænser bl.a. i forhold til verdensarvsstedet Christiansfelds kulturhistorie og Brødremenighedens internationale historie. Deltagelse i forskningsnetværk skal desuden medvirke til at udvikle forskningsmæssige relationer udenfor det traditionelle kulturhistoriske område med udgangspunkt i håndværk, design og arkitektur.

At bidrage til den kommende forskningsantologi, der udgives i anledning af 250 året for Christiansfelds grundlæggelse i 2023.

At samarbejde med Brødremenigheden omkring anvendelsen af deres arkiver i forskningsøjemed.

At arbejde på at bringe betydningen af UNESCO-nominering i spil rent forskningsmæssigt.

At arbejde på at etablere et formaliseret forsknings-samarbejde med universitetsverdenen som f.eks. SDU.

NATIONALE OG INTERNATIONALE

SAMARBEJDER

Site Manager og Museum Kolding arbejder tæt sammen med nedenstående organisationer i forbindelse med arbejdet med at varetage og formidle verdensarvsstedet Christiansfeld. Desuden vil en kommende udvidelse af Christiansfelds nominering på verdensarvslisten med Herrnhut, Gracehill og Bethlehem skabe en helt ny mulighed for at formidle Christiansfelds historie i et internationalt perspektiv i samarbejde med de øvrige brødreminighedsbyer i den kommende transnationale nominering.

NORDIC WORLD HERITAGE ASSOCIATION (NWH)

NWHA blev stiftet i 2016. Sammenslutningen har til formål at bistå og støtte implementeringen af UNESCO's Verdensarvskonvention i de nordiske lande. Sammenslutningen skal endvidere stimulere til samarbejde, involvering af lokalsamfund, faglig udveksling og skabe læringsmiljøer til fremme af de nordiske verdensarvssteder.

Der afholdes hvert år en konference for de nordiske verdensarvssteder i regi af sammenslutningen. Christiansfeld var i 2018 vært for den årlige konference i samarbejde med verdensarvsstedet Jelling Monumenterne. Christiansfeld har siden 2016 været repræsenteret i sammenslutningens bestyrelse, der består af to repræsentanter fra hvert af de nordiske lande.

NETVÆRK FOR RIGSFÆLLESSKABETS VERDENSARVSSTEDER

Netværket drives af Slots- og Kulturstyrelsen, og formålet med netværket er følgende:

- Styrke kendskabet til og bevidstheden om Danmarks og Grønlands verdensarv.
- Drøfte behov og muligheder for fælles initiativer. Indgå i fælles fondsansøgninger.
- Indgå i dialog om, hvordan stedernes enestående universelle værdi, deres autenticitet og integritet kan udvikles på en bæredygtig måde.
- Indgå i dialog om, hvordan Verdensarvskomiteens anbefalinger i form af Operational Guidelines kan implementeres bedst muligt på såvel statsligt som lokalt niveau.
- Drøfte behov for indberetning til UNESCO.
- Fungere som et netværk mellem verdensarvsstederne.
- Indgå i drøftelser og udvikling af verdensarv i Rigsfællesskabet, herunder forslag til tentativliste.
- Verdensarvsstedet Christiansfeld har deltaget i netværket siden 2015.

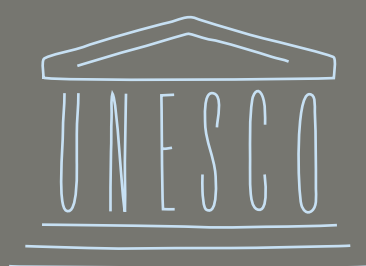

FORVALTNING

ORGANISATION OG MYNDIGHEDER

Forvaltningen af verdensarvsstedet sker i samarbejde med en række parter.

NUTIDIG DRIFT - ORGANISATION

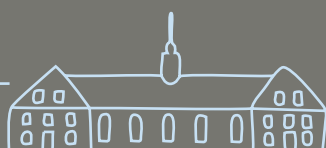
UNESCO

Christiansfeld
Ambassadørkorps

Slots- og
Kulturstyrelsen

Christiansfeld
Forvaltningsgruppe

Christiansfeld
Interessentgruppe

CHRISTIANSFELD

MUSEUM

KOLDING

Kolding Kommune

Forum Christiansfeld
Handelsstandsforening
Musikfestival
Andre

FORVALTNINGSGRUPPEN:

Kolding Kommune (2 politikere og 2 embedsmænd)
Slots- og Kulturstyrelsen
Brødremenigheden
Lodsejere udover Brødremenigheden
Museum Koldings direktør
Site Manager

SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN

Slots- og Kulturstyrelsen har det overordnede ansvar i relation til UNESCO og forestår kontakten til UNESCO for samtlige verdensarvssteder i Danmark. Slots- og Kulturstyrelsen er desuden myndighed i forhold til de fredede bygninger i verdensarvsområdet.

FORVALTNINGSGRUPPEN

Forvaltningen af verdensarvsområdet bliver varetaget af Christiansfeld Forvaltningsgruppe. Den overordnede opgave for Christiansfeld Forvaltningsgruppe er at sikre, at verdensarvsstedet beskyttes, bevares og formidles i henhold til Verdensarvskonventionen samt Forvaltningsgruppens vision. Den daglige administration varetages af den af forvaltningsgruppen udpegede Site Manager ansat ved Museum Kolding.

CHRISTIANSFELD INTERESSENTGRUPPE

Interessentgruppen bidrager med idéer, perspektiver på tiltag og udviklingen i øvrigt samt sikrer bred forankring i lokalsamfundet. Det er således vigtigt, at Christiansfeld Interessentgruppe har en bred sammensætning, der komplementerer Christiansfeld Forvaltningsgruppe med henblik på at sikre, at så mange parter og synspunkter som muligt inddrages i udviklingen af verdensarvsstedet.

SITE MANAGER

Site Manageren har ansvaret for, at der arbejdes efter forvaltningsplanen for at sikre bevarings- og beskyttelseshensyn, koordination samt helhedsbetragtninger i forhold til de forskellige tiltag i Christiansfeld. Site Manageren er tillige initiativtagende i forhold til udvikling af verdensarvsstedet. Site Manageren faciliterer Forvaltningsgruppen og Interessentgruppen og indgår i relevante nationale og internationale netværk. Site Manageren er ansat af Museum Kolding, hvis faglige kompetencer indgår i det daglige arbejde. Ansvar for tilsyn med verdensarvsområdet er placeret hos Kolding Kommune.

BYGNINGSEJERE

Brødremenigheden ejer hovedparten af de væsentligste bygninger og arealer i det nominerede område. Kolding Kommune ejer flere større ejendomme. Derudover er det primært privatpersoner og andre virksomheder, der ejer ejendommene.

MÅLSÆTNINGER OG INDSATSOMRÅDER I FORHOLD TIL ORGANISATION OG MYNDIGHEDER

At fastholde en tilstrækkelig effektiv og engageret organisation omkring forvaltningen af verdensarvsstedet.

At forholde sig til evt. konsekvenser af fremtidige klimaforandringer konsekvenser for den historiske bygningsmasse. Som f.eks. mulige krav om øget isolering mm. i forbindelse med opvarmning af de historiske bygninger.

PLANLOVGIVNING

UDPEGNINGER OG LOVSIKRET BESKYTTELSE

Verdensarvsområdet er dækket af omfattende juridiske restriktioner - dels gennem national lovgivning og dels gennem kommunal planlægning. Nedenfor fremdrages et overblik. Beskrivelse af samtlige juridiske restriktioner anno 2022, se bilag "National lovgivning".

KOMMUNEPLAN

Kommuneplan 2021- 2033 har en særlig retningslinje, Retningslinje 4.3.4, for området omkring verdensarvsområdet, der kaldes 'Bufferzone om Verdensarvsområde Christiansfeld'.

Inden for bufferzonen til verdensarvsområdet, som vist på kortbilaget, må der ikke etableres anlæg eller byggeri, som virker dominerende eller forstyrrende i forhold til verdensarvsområdet. Ved bebyggelse og anlæg inden for bufferzonen skal der tages hensyn til verdensarvens enestående universelle værdier, og det skal godtgøres i hvert enkelt tilfælde, at beskyttelses- og bevaringsinteresser ikke overtrædes. Oplevelsen af kontakten til det åbne land mod vest skal fastholdes uforstyrret. Sigtelinjen fra Lindegade mod øst søges reetableret, hvis der sker ændringer i byggeri inden for bufferzonen.

Retningslinjen forpligter ved enhver afgørelse, der træffes i henhold til planloven, dvs. kommuneplanlægning, lokalplanlægning, landzonesagsbehandling m.v.

LOKALPLANER

Lokalplan 1311-41 Christiansfeld bymidte – bevarende lokalplan. Lokalplanen omfatter hele verdensarvsområdet, undtaget området omfattet af lokalplan 1311-11, og fastsætter bestemmelser for områdets anvendelse, udstykning, veje, stier og parkering, ledningsanlæg, bebyggelsens omfang og placering, bebyggelsens ydre fremtræden, skiltning, ubebyggede arealer, bevaring af bebyggelse m.m.

Lokalplanen er udarbejdet for at kunne imødekomme ønsket om i højere grad at sikre Christiansfelds historiske bykernes bygninger, grønne elementer og gadestruktur. Samtidig er det hensigten at sikre udviklingsmulighederne i bymidten inden for udvalgte byomdannelsesområder under hensyntagen til den historiske kontekst. For mere information se bilag.

Lokalplan 1311-11 Christiansfeld gamle skole – almene boliger. Lokalplanen omfatter den tidligere Christiansfeld Skole beliggende mellem Nørregade og Lindegade vest for Salshuset. Lokalplanen fastsætter bestemmelser for områdets anvendelse, udstykning, adgang, stier, parkering, ledningsanlæg, bebyggelsens omfang og placering, bebyggelsens ydre fremtræden, skiltning, ubebyggede arealer m.m. Lokalplanen er udarbejdet for at imødekomme ønsket om at kunne indrette almene boliger i områdets eksisterende fredede bygninger. For mere information se bilag.

FREDNINGSBESTEMMELSER

Fredede bygninger: En stor del af bygningerne inden for området er fredet efter Lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer. I visse tilfælde er arealer, beplantning eller andet i tilknytning til bygningerne også fredet. Det drejer sig blandt andet om Gudsagerens seks ældste karréer og allé.

Arealfredning: Kirkegårdsalléen er fredet efter Naturbeskyttelsesloven efter afgørelse ved Fredningsnævnet den 12. marts 1951. Fredningen har til formål at bevare Kirkegårdsalléen.

MÅLSÆTNINGER OG INDSATSOMRÅDER I FORHOLD TIL PLANLOVGIVNINGEN

At arbejde på, inden for de nuværende lovgivningsmæssige rammer, at øge antallet af fredede ejendomme efter Lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer samt udvide omfanget af de allerede eksisterende fredninger (medtage f.eks. haverum, baghuse, nærmiljøer mv.).

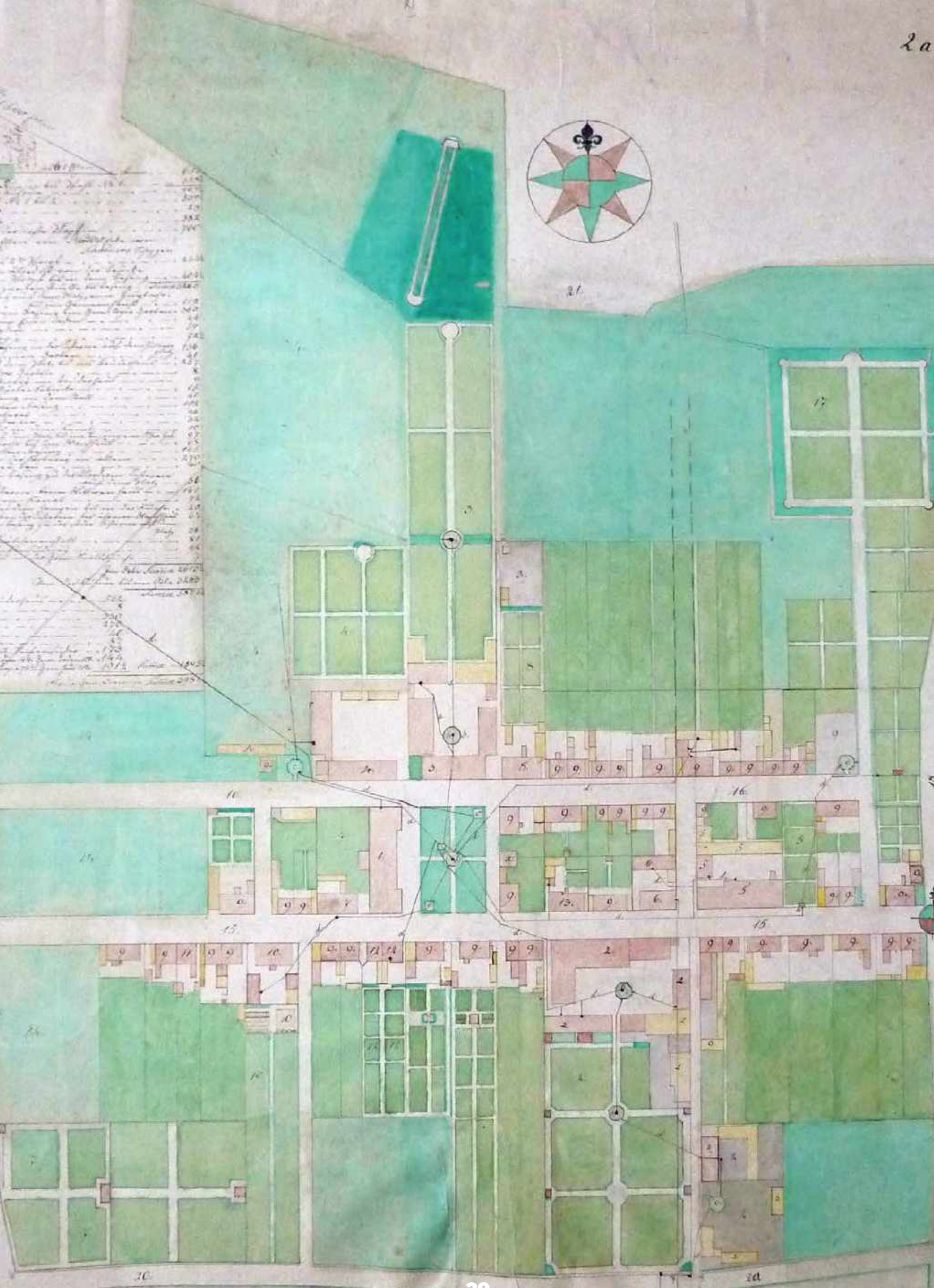
Kulturministeriet og Kolding Kommune påtænker at indgå i en proces, hvor man sammen afklarer og udvikler et bevaringsværktøj målrettet sikring af helheder, således at man på sigt potentielt har beskyttet det samlede verdensarvsområdes fysiske karakter med et juridisk dokument.

MONITORERING

UNESCO stiller krav om, at alle verdensarvssteder monitorerer tilstanden af stedets Outstanding Universal Values – Enestående Universelle Værdier, der har bevirket, at området er udpeget som verdensarv. Der skal altså løbende foretages en systematisk overvågning og dokumentation af, at der ikke sker en forringelse af bevaringstilstanden for verdensarvsstedet.

Formålet med den løbende monitorering er både, at monitoreringen opfylder kravet fra UNESCO om dokumentation for bevaringstilstanden og at de lokale og nationale myndigheder får et vigtigt overblik og informationer om områdets tilstand. Disse oplysninger anvendes i forhold til, hvorvidt forvaltningen af området er tilstrækkelig, og om vision og målsætninger i Forvaltningsplanen for Christiansfeld bliver nået.

Site Manager og Christiansfeld – Museum Kolding er ansvarlig for indsamling af data og for udarbejdelsen af monitoreringen i samarbejde med Kolding Kommune. Monitoreringen fremlægges for Christiansfeld Forvaltningsgruppe. Monitoreringsparametrene afspejler forhold inden for de arkitektoniske værdier, de kulturelle værdier, det ydre pres samt et pres på beskyttelsesstatus gennem lovgivning og planlægning.

MONITORERINGSPARAMETRE

INDIKATORER FOR BYENS BEVARINGSTILSTAND		
Parameter	Indikator	Hvor ofte
Antal bygninger, der trænger til renovering	Er områdets samlede tilstand i bedring eller forværring?	4. år
Antal restaurerede bygninger	Arbejdes der fortsat på at forbedre områdets tilstand?	4. år
Antal bygninger der har en drifts- og vedligeholdelsesplan	Er bygningernes drift og vedligehold sat i system?	4. år
Gadevedligehold	Er gader og pladser i god og fornuftig stand?	Årligt
Beplantning og grønne områder	Er beplantningen sund og har et højt plejeniveau, og er der en udvikling frem mod flere grønne områder, der skaber værdi for helhedsindtrykket?	Årligt

INDIKATORER FOR BRUG, FUNKTION OG KULTURELLE VÆRDIER		
Parameter	Indikator	Hvor ofte
Antal bygninger, der mangler bæredygtig funktion, eller står tomme	Er bygninger i fare for at forfalde, eller er helhedsindtrykket under pres?	Årligt
Antal medlemmer af Brødremenigheden i Christiansfeldt totalt samt antal der bor i Christiansfeldt	Bliver Brødremenighedens kultur fortsat overleveret?	4. år
Antal tomme lejemål inden for verdensarvsområdet	Er bygninger i fare for at stå ubeboede hen?	Årligt
Antal bygninger i Brødremenighedens eje	Er Brødremenighedens bygninger under afvikling?	4. år
Antal bygninger i Kolding Kommunes eje	Er der nye større lodsejere i byen?	4. år
Antal beboere inden for verdensarvsområdet	Fastholdes eller øges bosætningen, eller er der behov for en særlig indsats for at fastholde verdensarvsområdet som en levende by?	4. år

INDIKATORER FOR EKSTERNT PRES

Parameter	Indikator	Hvor ofte
Antal dispensationsansøgninger fra lokalplanerne	Er lokalplanerne under pres?	4. år
Antal gæster i Christiansfeld, Museum Kolding	Hvor stort er presset fra turismen?	Årligt
Trafiktælling	Hvor stort er det trafikale pres?	2. år
Parkeringsbehov og kapacitet	Er der tilstrækkelige parkeringsmuligheder i et relevant område?	2. år
Klimatrusler	Forandringer i klima der kan true bygninger	Årligt

INDIKATORER FOR RETSLIG BESKYTTELSE

Parameter	Indikator	Hvor ofte
Ændringer i lovgivning, nationalt og kommunalt	Øges eller reduceres den retslige beskyttelse af verdensarvsområdet?	4. år
Ændringer i antal fredede bygninger samt fredningsstatus	Har bygningerne i verdensarvsområdet tilstrækkelig beskyttelse?	4. år
Ændringer i SAVE-registreringerne	I hvilken retning udvikler bygningernes bevaringsværdi sig?	4. år

MÅLSÆTNINGER OG INDSATSOMRÅDER I FORHOLD TIL MONITORERING

MÅLSÆTNINGER

At monitoreringen giver et opdateret og retvisende overblik over områdets udvikling, således at relevante tiltag kan sættes i gang rettidigt.

At udvikle monitoreringen således at den tilpasses UNESCO Periodic Reporting system.

At øge fokus på det internationale aspekt af monitoreringen og i særlig grad det immaterielle aspekt.

At øge fokus på mulige konsekvenser af klimaforandringer.

INDSATSOMRÅDER

At udvikle retvisende overvågning af gæsterne i hele verdensarvsområdet.

At udvikle en monitoreringsmetode til at registrere relevante klimaforandringer.

FINANSIERING

Christiansfeld – Museum Kolding er en del af den selvejende institution Museum Kolding, der er et statsanerkendt museum bestående af afdelingerne: Christiansfeld, Skamlingsbanken og Staldgården i Kolding midtby. Museum Kolding har et nettobudget på 17,2 mio. kr. Andre medarbejdere i By- og Udviklingsforvaltningen i Kolding Kommune medvirker også i en vis udstrækning til løsning af opgaverne i forbindelse med monitorering og koordinering, jf. Forvaltningsplanen.

BILAG

NATIONAL LOVGIVNING

Verdensarvsområdet er dækket af omfattende juridiske restriktioner - dels gennem national lovgivning og dels gennem kommunal planlægning.

NATIONALE LOVE MED BETYDNING FOR VERDENSARVSOMRÅDET OG BUFFERZONEN

PLANLOVEN

Loven (LBK 1157 af 01. juli 2020) gælder for verdensarvsområdet og bufferzonen, og er den mest betydningsfulde lovgivning til beskyttelse af Christiansfeldts verdensarvsværdier.

Loven opfordrer kraftigt til tidlig inddragelse for at sikre kultur- og naturværdier på en hensigtsmæssig måde. Hvis en højere rangerende myndighed afgør, at kommunen har undladt at håndtere nationale kulturarvsinteresser i sin planlægningsproces, kan denne højere myndighed gøre indsigelse mod planen. I denne situation skal sagen afgøres endeligt af Erhvervsministeriet. Denne bestemmelse fungerer som en sikkerhedsforanstaltning for at sikre passende hensyntagen til områdets særlige værdier.

Baseret på planloven fastlægger Kirkeministeren gennem Plan- og Landdistriktsstyrelsen rammerne for den kommunale planlægning gennem national planlægning, oversigter over nationale interesser i kommuneplanlægningen, landsplandirektiver, dialog og andre midler. Ministeren sørger gennem midler som veto, for at den kommunale planlægning er i overensstemmelse med de overordnede nationale interesser. World Heritage Sites betragtes som områder af national interesse, og kommunerne skal med de etablerede bufferzoner sikre beskyttelsen af verdensarvsområderne.

Kirkeministeren, på vegne af regeringen, er forpligtet til at nedlægge veto mod kommunalplanforslag og lokalplanforslag, der modsiger nationale interesser og ved dialog og partnerskab finde en løsning i overensstemmelse med de overordnede interesser.

Reglerne om den nationale planlægning blev indført i 1974 og blev styrket væsentligt med kommunal-reformen i 2007. National planlægning kommer til udtryk gennem rapporter, bindende instrukser, retningslinjer og indgriben i den kommunale planlægning for hvad angår emner og projekter af international, national eller regional interesse. Hvert fjerde år udgiver Kirkeministeren gennem Plan- og Landdistriktsstyrelsen en oversigt over de nationale interesser i kommuneplanlægningen. Dette omfatter de interesser og overvejelser, der følger af politisk vedtagne beslutninger i form af lovgivning, handlingsplaner, sektorplaner, nationale planlægningsbeslutninger og aftaler mellem offentlige myndigheder. Den seneste oversigt blev offentliggjort den 1. marts 2018.

Ministeren skal nedlægge veto mod et kommuneplanforslag på vegne af alle ministre, hvis forslaget strider mod nationale interesser. Dette veto skal erklæres i løbet af den offentlige høringsperiode, og kommunalbestyrelsen har forbud mod at vedtage forslaget, før ministeren erklærer sig enig i indholdet af forslaget.

Både private ejere, institutioner og staten kan påklage afgørelser truffet af de ansvarlige myndigheder i henhold til planloven. Den øverste myndighed i klagesager er det uafhængige Planklagenævn, der består af 11 medlemmer:

En formand eller en stedfortræder. En landsdommer. Fem medlemmer med viden om specifikke emner. Fire lægmedlemmer. Nævnet vælges for fire år ad gangen. Afgørelser truffet af Planklagenævnet kan kun påklages ved en civil domstol, i hvilket tilfælde det endelige resultat ikke kan forudses.

BYGNINGSFREDNINGSLOVEN

Loven har til formål at værne landets ældre bygninger af arkitektonisk, kulturhistorisk eller miljømæssig værdi, herunder bygninger, der belyser bolig-, arbejds- og produktionsvilkår og andre væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling. Ved administration af loven skal der lægges vægt på, at de bygninger, der værnes, får en hensigtsmæssig funktion, der under hensyntagen til bygningernes særlige karakter tjener til deres opretholdelse på længere sigt.

Til fremme af lovens formål yder Slots- og Kulturstyrelsen på vegne af Kulturministeren vejledning med henblik på at sikre, at bygningsfrednings- og bevaringsinteresserne tilgodeses i administrationen af planloven, byfornyelsesloven og tilsvarende lovgivning. Til fremme af lovens formål skal Slots- og Kulturstyrelsen endvidere formidle bygningskulturarven. Offentligheden inddrages i videst muligt omfang i frednings- og bevaringsarbejdet.

Kulturministeren kan frede bygninger og selvstændige landskabsarkitektoniske værker af væsentlig arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi, som er over 50 år gamle.

Kulturministeren kan træffe beslutning om, at en bygning er bevaringsværdig. Kommunalbestyrelsen kan også udpege en bygning som bevaringsværdig, når den er optaget som bevaringsværdig i en kommuneplan eller omfattet af et forbud mod nedrivning i en lokalplan eller byplanvedtægt.

Kommunalbestyrelsen afgør hvilke metoder og undersøgelser, der skal anvendes som grundlag for bevaringsplanlægningen, og om og hvordan de skal beskyttes gennem mulig lokalplanlægning.

BOLIGREGULERINGSLOVEN, KAPITEL VII (HELÅRSBEBOELSE)

Loven har bl.a. til formål at forhindre uhæmmet spekulation i boligmarkedet med heraf følgende bolig-mangel samt at modvirke dannelse af ”sommerhuskvarterer” i områder, der er udlagt til helårsbeboelse. Loven forbyder, at en bolig nedlægges helt eller delvis uden tilladelse fra kommunalbestyrelsen, samt at en bolig, der har været benyttet til helårsbeboelse, står ubeboet i længere tid. Hvis en helårsbolig er ledig i mere end seks uger, kan kommunalbestyrelsen tvinge ejeren til at udleje boligen. Derved forhindres det, at ejendomme kun benyttes i perioder og henstår tomme i resten af året.

BYGGELOVEN

Byggeloven har bl.a. til formål at sikre, at bebyggelse og ejendommens ubebyggede arealer får en tilfredsstillende kvalitet under hensyn til den tilsigtede brug og vedligeholdes forsvarligt, at fremme arkitektonisk kvalitet i byggeriet, at fremme foranstaltninger, som kan modvirke unødvendigt råstof-forbrug i bebyggelser, at fremme foranstaltninger, som kan reducere klimapåvirkninger og ressourceforbrug for byggeriet og at fremme foranstaltninger, som kan modvirke unødvendige meromkostninger i byggeriets levetid.

Kommunalbestyrelsen kan give en tilladelse efter byggeloven afhængig af, at bebyggelsen får en sådan ydre udformning, at der i forbindelse med dens omgivelser opnås en god helhedsvirkning, hvis bebyggelsen mv. i området på forhånd er karakteriseret ved en særlig arkitektonisk, landskabsmæssig eller æstetisk helhedsvirkning, navnlig hvor der er tale om »bevaringsværdige ældre bymiljøer«.

Kommunalbestyrelsen kan desuden gennem et påbud til ejeren sikre, at ejendommen holdes i en, under hensyn til beliggenheden, sømmelig stand.

BYFORNYESESLOVEN

Lov om byfornyelse og udvikling af byer (LBK 794 af 27. april 2021) er et redskab for kommunerne til at gennemføre en målrettet by- og boligpolitisk indsats. Loven giver kommunalbestyrelsen mulighed for, med henblik på at styrke grundlaget for private investeringer, at træffe beslutning om område-fornyelse for bl.a. nedslidte byområder i mindre byer, hvor der er et væsentligt behov for en bymæssig udvikling. Beslutningen skal gå ud på at iværksætte og koordinere foranstaltninger, der fremmer udviklingen i området.

Byfornyelsen skal sætte gang i udvikling og omdannelse af de dårligste byområder for at gøre dem attraktive for bosætning og privat investering. Byfornyelsen skal også forbedre boligstandarden i den dårligste del af boligmassen og dermed sikre tidssvarende boliger af en god standard.

FREDEDE BYGNINGER

En stor del af bygningerne inden for området er fredet efter Lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer § 3 (LBK nr. 219 af 6. marts 2018). I visse tilfælde er arealer, beplantning eller andet i tilknytning til bygningerne også fredet. Det drejer sig blandt andet om Gudsagerens seks ældste karréer og allé. Bygningerne er blevet fredet af flere omgange i perioden imellem 1920 og 1988.

KOMMUNAL PLANLÆGNING OG ANDRE LOKALE BESTEMMELSER MED BETYDNING FOR VERDENSARVSOMRÅDET OG BUFFERZONEN

LOKALPLAN 1311-41 CHRISTIANSFELD BYMIDTE – BEVARENDE LOKALPLAN

Lokalplan 1311-41 omfatter hele verdensarvsområdet undtaget området omfattet af lokal 1311-11 og fastsætter bestemmelser for områdets anvendelse, udstykning, veje, stier og parkering, ledningsanlæg, bebyggelsens omfang og placering, bebyggelsens ydre fremtræden, skiltning, ubebyggede arealer, bevaring af bebyggelse m.m. Lokalplanen er udarbejdet for at kunne imødekomme ønsket om i højere grad at sikre Christiansfelds historiske bykernes bygninger, grønne elementer og gadestruktur. Samtidig er det hensigten at sikre udviklingsmulighederne i bymidten inden for udvalgte byomdannelsesområder under hensyntagen til den historiske kontekst. Visse steder vil udviklingsmulighederne endda kunne understøtte den historiske kontekst, f.eks. ved at retablere haveanlæg eller lade ny bebyggelse understøtte byens bebyggelsesstruktur. Lokalplanen søger at sikre bygningsstrukturer, arkitektur, grønne elementer samt de funktionelle sammenhænge, der er bærende elementer i forhold til byens kulturarv. Lokalplanen skelner i bestemmelserne mellem bygningerne fra de forskellige perioder og stilarter. Lokalplanen udlægger områder til forskellige typer af anvendelse. I bymidten kan der være et bredt udvalg af funktioner som detailhandel, institutioner, boliger og forskellige typer erhverv. I boligområderne gives der desuden mulighed for mindre erhvervs- og håndværksvirksomhed i tilknytning til boliger, hvilket der har været en tradition for i byen, mens Gudsageren skal fastholdes som kirkegård og grønt område. Mange bygninger i byen er fredede efter lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer § 17 (LBK nr. 219 af 6. marts 2018) og på den måde sikret mod nedrivning, og lokalplanen sikrer desuden de bygninger, der er bevaringsværdige mod nedrivning.

LOKALPLAN 1311-11 CHRISTIANSFELD GAMLE SKOLE – ALMENE BOLIGER

Lokalplan 1311-11 omfatter den tidl. Christiansfeld Skole beliggende mellem Nørregade og Lindegade vest for Salshuset. Lokalplanen fastsætter bestemmelser for områdets anvendelse, udstykning, adgang, stier, parkering, ledningsanlæg, bebyggelsens omfang og placering, bebyggelsens ydre fremtræden, skiltning, ubebyggede arealer m.m. Lokalplanen er udarbejdet for at imødekomme ønsket om at kunne indrette almene boliger i områdets eksisterende fredede bygninger og i nye opførte i stedet for nyere bygninger, som nedrives. Byomdannelsen skal ske under hensyntagen til den historiske kontekst.

BEVARINGSVÆRDIGE BYGNINGER

Alle bygninger, der er bygget før 1960 inden for verdensarvsområdet, er blevet registreret efter SAVE-metoden (Survey of Architectural Values in the Environment) og optaget i kommuneplantillæg 29 og lokalplan 1311-41 (jf. Planloven § 11a stk. 1, nr. 15 LBK nr. 287 af 16. april 2018). De bygninger, der vurderes som bevaringsværdige, er dermed også bevaringsværdige i henhold til lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer § 17 (LBK nr. 219 af 6. marts 2018). SAVE-metoden er den i Danmark anerkendte metode til at registrere og vurdere bygningers og bymiljøers bevaringsværdier (SAVE 2011). En SAVE-vurdering af en bygning omfatter en vurdering af bygningens arkitektoniske værdi, kulturhistoriske værdi, miljømæssige værdi, originalitet og tilstand. Ved en vurdering efter SAVE-metoden får bygningerne en bevaringsmæssigværdi mellem 1 og 9, hvor kategori 1-3 er høj bevaringsmæssigværdi, kategori 4-6 er middel bevaringsmæssigværdi og kategori 7-9 er lav bevaringsmæssigværdi. I Kolding Kommune administreres bygninger indenfor kategori 1-4 som bevaringsværdige.

I 1992 udarbejdede Miljøministeriet, i samarbejde med Christiansfeld Kommune, Christiansfeld Kommuneatlas, hvor alle bygningerne fra før 1940 blev registreret og vurderet i forhold til SAVE-metoden. I 2011, i forbindelse med udarbejdelsen af lokalplan 1311-41 for Christiansfeld Bymidte, gennemførte Kolding Kommune en genregistrering af udvalgte bygninger og en registrering af bygninger fra perioden 1940-1960.

KOMMUNEPLANEN FOR VERDENSARVSOMRÅDET

Kommuneplan 2021-2033 opdeler verdensarvsområdet i fire rammeområder: De centrale dele af området udlægges som centerområde. De omkringliggende - primært de vestligste - udlægges til blandet boligbebyggelse. Gudsageren og Genforeningspladsen udlægges til område til fritidsformål. Endeligt udlægges området med den tidl. Christiansfeld Skole til boligområde.

Kommuneplanen har en særlig retningslinje for området omkring verdensarvsområdet kaldet Bufferzonen. Retningslinjen 4.3.4 Retningslinje for bufferzone om Verdensarvsområde Christiansfeld er fastlagt således:

Inden for bufferzone til verdensarvsområdet, som vist på kortbilaget, må der ikke etableres anlæg eller byggeri, som virker dominerende eller forstyrrende i forhold til verdensarvsområdet. Ved bebyggelse og anlæg inden for bufferzonen skal der tages hensyn til verdensarvens enestående universelle værdier, og det skal godtgøres i hvert enkelt tilfælde, at beskyttelses- og bevarings-

interesser ikke kompromitteres. Oplevelsen af kontakten til det åbne land mod vest skal fastholdes uforstyrret. Sigtelinjen fra Lindegade mod øst søges reetableret, hvis der sker ændringer i byggeri inden for bufferzonen.

Retningslinjen forpligter ved enhver afgørelse der træffes i henhold til planloven, dvs. kommuneplanlægning, lokalplanlægning, landzonesagsbehandling m.v.

Af hensyn til planloven, der skelner imellem byzone og landzone, er bufferzonen opdelt i en bufferzone – by og en bufferzone – land.

Bufferzone – by omfatter byområderne nord, øst og syd for verdensarvsområdet i en radius på ca. 200-500 meters afstand. Derudover er sigtelinjen fra Lindegade mod øst markeret ind igennem hele byen, for at der vil kunne tages højde for den i tilfælde af fremtidig byomdannelse. Denne bufferzone er udpeget, da det inden for den er væsentligt, at bebyggelsen underordner sig den gamle by og bystruktur. Bufferzone – by er allerede reguleret igennem eksisterende kommuneplanrammer og retningslinjer samt igennem gældende lokalplaner og deklarationer, der varetager hensynet til omgivelserne, herunder verdensarvsområdet. Sigtelinjen fra Lindegade mod øst planlægges medtaget i fremtidigt kommuneplantillæg for bufferzonen.

Bufferzone – land omfatter landskabsrummet vest for Christiansfeld, der er afgrænset af Christiansfeld by mod øst, motorvej E45 mod vest og skovbryn mod syd og nord. Derudover omfatter bufferzone – landområdet syd-vest for Christiansfeld mod Christinero og indtil Hjerndrupvej. Denne bufferzone er udpeget, da der fra dette område er stærk visuel forbindelse til og fra verdensarvsområdet, der kræver beskyttelse. Derudover indeholder Bufferzone – land elementer i landskabet, der knytter sig til historien om Christiansfeld. Det drejer sig om Tyrstrupgård, som Brødremenigheden købte sine jorder fra og Christinero, der er et romantisk haveanlæg fra samme periode som Christiansfelds grundlæggelse, der blandt andet indeholder et havehus, der stilmæssigt er inspireret af Brødremenighedens havehuse. Desuden er det væsentligt, at karakteren af landskabsrummet bevares som landbrugsområde og ikke bliver domineret af større tekniske anlæg. Bufferzone – land er primært reguleret via Planlovens landzonebestemmelser §§ 34-38 og kommuneplanens retningslinjer.

Området er i kommuneplan 2027-2029 desuden omfattet af retningslinjer for bymidteafgrænsning, skovrejsning uønsket samt national og regional cykelrute.

AREALFREDNING

Kirkegårdsalléen er fredet efter Naturbeskyttelseslovens § 33 (LBK nr. 1392 af 4. oktober 2022) efter afgørelse ved Fredningsnævnet den 12. marts 1951. Fredningen har til formål at bevare Kirkegårdsalléen i sin nuværende tilstand. Fredningen indeholder bestemmelser om, at Kirkegårdsalléen ikke må gennemskares af gade- eller vejanlæg. Lindetræerne (48 stk.) ikke må fældes, topskares eller undergraves eller på anden måde udsættes for en behandling, der kan medføre træernes ødelæggelse eller beskadigelse. Almindelig fagmæssig beskæring må dog finde sted.

BEVARINGSDEKLARATION

Kirkepladsen er omfattet af en bevaringsdeklaration, der er tinglyst 15. september 1964. Deklarationen forpligter ejeren, der er Brødremenigheden, til stedse at bevare og foretage nødvendig vedligeholdelse af Kirkepladsen i den skikkelse den har i dag, mens byrådet ved en omlægning eller uforudset større ændring forpligter sig til at afholde de hermed forbundne udgifter. Fældning af større træer og væsentlige ændringer i den bestående karakter af Kirkepladsen må kun foretages, hvis det efter en havebrugskyndig eller forstkyndig persons skøn anses for nødvendigt.

FORTIDSMINDER OG FORTIDSMINDEBESKYTTESLINJER

På Gudsageren befinder der sig 20 krigergrave fra krigen i 1849. Disse er beskyttede fortidsminder efter Museumslovens § 29e (LBK nr. 358 af 8. april 2014) for hvilke tilstanden ikke må ændres. Krigergravene er desuden beskyttet af en fortidsmindebesskyttelseslinje i en radius af 100 meter efter Naturbeskyttelseslovens § 18 (LBK nr. 1392 af 4. oktober 2022). Inden for fortidsmindebesskyttelseslinjen må der ikke foretages nogen ændring af tilstanden. Tilstandsændringer vil kræve en særlig dispensation efter loven.

KIRKEBYGGELINJE

Brødremenighedens kirke er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 19 vedrørende kirkebyggelinje (LBK nr. 1122 af 3. september 2018). Kirkebyggelinjen er en beskyttelseszone i 300 meters radius af kirken, hvor byggeri ikke må opføres over 8,5 meter i højden. En del af verdensarvsområdet er desuden omfattet af kirkebyggelinjen for den nærtliggende Tyrstrup Kirke.

Skemaet på de næste sider redegør for indholdet og bindingerne for bufferzone – by og bufferzone – land.

INDHOLDET OG BINDINGERNE FOR BUFFERZONE – BY OG BUFFERZONE – LAND		
	Bufferzone by	Bufferzone land
Bufferzonen omfatter	Boligområder Christiansfeld Skole Rekreative arealer Centerområder med indkøbsmuligheder m.m. Tyrstrup Kirke Erhvervsområder. Sigtelinje fra Lindegade mod øst igennem mejerivirksomhed.	Jordbrugsarealer Forbindelsesvejen og Omfartsvejen (forbindelse til Motorvej E45, Kolding og Haderslev) Tyrstrupgård. Tyrstrup Præstegård med Bulladen, Christinero (Romantisk haveanlæg etableret i slutningen af 1700-tallet, testamenteret til Brødremenigheden i år 1812) Tyrstrup Kro (overnatning).
Eksisterende bevarings-tiltag	Planloven (LBK 1157 af 01. juli 2020) Kommuneplan 2022-2033: Kommuneplanrammer. Kommuneplan retningslinjer: Bymidteafgrænsning, naturområder, økologisk forbindelsesområder, skov- rejsning uønsket, regional cykelrute, national cykelrute, højspændingsled- ninger, kirkeomgivelser for Tyrstrup Kirke. Lokalplaner og bygningsdeklarationer: Lokalplan 1.118 for Christiansfeld sydlige bydel. Lokalplan 1.134 for Søndervang almene boliger Lokalplan 1.12 for center- og institutionsområde syd for Lindegade i Christiansfeld Lokal-plan 1.142 for center- og boligområde i Lindegade øst for Herrnhuterbyen Lokalplan 1.125 for Erhvervsområde ved Lindegade, Christiansfeld Lokal-plan 1.27 for Erhvervsområde ved Lindegade i Christiansfeld Lokalplan 1.85 for område til boliger og institutionsformål Borgmestervej Lokalplan 1.43 for Erhvervs- område ved Kongensgade i Christiansfeld Lokalplan 1.119 for område tæt-lav boligbebyggelse Toftevænget Lokalplan 1.80 for område til offent- lige formål ved Birkevej, Christiansfeld Lokalplan 1.132 Lokalplan 1.16 institutions- område ved Borgmestervej Bygningsdeklarationer	Planloven (LBK 1157 af 01. juli 2020) Planlovens landzonebestemmelser Retningslinjer - for administration af planlovens landzonebestemmelser - Kolding Kommunes Kommuneplan 2021-2033: Kommune- planramme for Tyrstrup Kro Kommuneplan retningslinjer: Særlig værdifuld natur, vandløb, naturom- råder vandløb, naturområder, særlig værdifuld natur terrestrisk, økologisk forbindelsesområder, særlig økologisk forbindelsesområde, potentielle vådområder, skovrejsning uønsket, jordbrugsformål, regional cykelrute, national cykelrute, kulturmiljø, høj- spændingsledninger, kirkeomgivelser for Tyrstrup Kirke Landzone lokalplan: Landzonelokalplan nr. 1.140 for Tyrstrup Kro

INDHOLDET OG BINDINGERNE FOR BUFFERZONE - BY OG BUFFERZONE - LAND

	Bufferzone by	Bufferzone land
		Øvrige bindinger: Bygningsfredninger (Bulladen fra ca. 1660, fredet 1920. Christinero fra slut 1700-tallet fredet 1981) efter lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer §3 (LBK nr. 219 af 6. marts 2018) Fredet fortidsminde (voldsted ved Tystrup Præstegård) efter Museumslovens §29e (LBK nr. 358 af 8. april 2014)
	Naturbeskyttelsesloven (LBK nr. 1392 af 4. oktober 2022): Åbeskyttelseslinje omkring Taps Å efter Naturbeskyttelseslovens § 16 Fortidsmindebeskyttelseslinjer efter Naturbeskyttelseslovens § 18 Kirkebyggelinjer for Brødremenighedens Kirke og Tystrup Kirke efter Naturbeskyttelseslovens § 19	Naturbeskyttelsesloven (LBK nr. 1392 af 4. oktober 2022): Naturfredning (Christinero fredet 1945) efter Naturbeskyttelseslovens § 33 Fortidsmindebeskyttelseslinjer efter Naturbeskyttelseslovens § 18 Beskyttet natur (eng og sø) efter Naturbeskyttelseslovens § 3 Åbeskyttelseslinje omkring Taps Å efter Naturbeskyttelseslovens § 16 Skovbyggelinjer efter Naturbeskyttelseslovens § 17 Kirkebyggelinjer for Brødremenighedens Kirke efter Naturbeskyttelseslovens § 19

